

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.І. ПИРОГОВА**

Уведено в дію
наказом № ____ від _____ 2026 р.
Ректор ЗВО, професор

_____ Вікторія ПЕТРУШЕНКО

ПРОЄКТ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМ. М.І. ПИРОГОВА**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Вінницького
національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова
протокол № _____ від
_____ 2026 р.

ЗМІСТ

1. Вступ	3
2. Загальні положення	4
3. Організація освітнього процесу	6
4. Інклюзивні групи	7
5. Супровід інклюзивного навчання	7
6. Права та обов'язки учасників освітнього процесу щодо осіб з особливими освітніми потребами	10
7. Фінансування інклюзивного навчання	11
8. Прикінцеві положення	12

1. ВСТУП

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти України ґрунтуються на визнанні цінності кожної особистості та необхідності забезпечення рівного доступу до якісної освіти незалежно від стану здоров'я, індивідуальних можливостей чи особливостей розвитку. Формування інклюзивного освітнього середовища у закладах вищої освіти є одним із ключових напрямів державної політики, спрямованої на реалізацію прав осіб з особливими освітніми потребами (далі - ООП) та утвердження принципів недискримінації, доступності та гуманізму.

Дане Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (далі - Положення) визначає організаційні, нормативні та практичні засади створення і функціонування інклюзивного освітнього середовища у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (далі - Університет), регламентує порядок організації навчання студентів з ООП, механізми їх супроводу, права й обов'язки учасників освітнього процесу, а також інституційні підходи до забезпечення безбар'єрності та універсального дизайну. Документ спрямований на забезпечення належних умов для отримання якісної медичної освіти всіма здобувачами, у тому числі тими, які потребують додаткової підтримки.

Документ спрямований на формування інклюзивної культури академічної спільноти Університету, забезпечення рівних можливостей для всіх здобувачів освіти та підвищення якості освітніх послуг. Положення є практичним інструментом впровадження принципів поваги, відкритості й підтримки, що сприяє інтеграції студентів з ООП у навчальний процес, наукове та студентське життя, що відповідає найкращим світовим практикам і стратегічному розвитку Університету.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Положення визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з ООП в Університеті на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

2.2. Положення розроблено відповідно до нормативно-правових актів та міжнародних документів, що є основою для запровадження інклюзивної освіти: Конституції України (254к/96-ВР, 1996); Закону України «Про освіту» (2145-VIII, 2017); Закону України «Про вищу освіту» (1556-VII, 2014); Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (875-XII, 1991); Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (2017-III, 2000); Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (2961-IV, 2006); Закону України «Про соціальні послуги» (2671-VIII, 2019); Концепції розвитку інклюзивного навчання (наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912); Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 635); Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.03.2025 № 374-р); Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року; Методичних рекомендацій щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти (лист МОН України від 23.06.2023 № 1/9075-23), інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері освіти, соціального захисту та соціальної реабілітації з особливими потребами, включаючи Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (ратифікована Україною у 2009 році) стаття 24; Конвенція про права дитини (1989) стаття 23; Саламанкська декларація та рамкова програма дій щодо освіти осіб з особливими потребами (UNESCO, 1994); Європейська стратегія з питань інвалідності 2021–2030, інших внутрішніх нормативних документів Університету.

2.3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

- Здобувачі освіти з ООП — здобувачі освіти, які потребують адаптацій та/або супроводу в освітньому процесі через стан здоров'я, інвалідність або інші обставини.
- Інклюзивне навчання — форма організації освітнього процесу, що забезпечує рівний доступ до освіти для всіх студентів, включаючи осіб з ООП.
- Інклюзивна група — академічна група в Університеті, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з ООП.
- Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з ООП, для ефективної професійної діяльності працівників закладу вищої освіти, для надання якісних освітніх та інших послуг особам з ООП з урахуванням їхніх потреб та можливостей.
- Адаптації — зміни в навчальному процесі, що дозволяють студентам з ООП досягати освітніх результатів без зниження академічних вимог.
- Супровід — комплексна підтримка студентів з ООП, що включає психолого-педагогічну, медичну, соціальну та технічну допомогу.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту».

2.4. Інклюзивне навчання в Університеті базується на принципах рівності, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також інших обставин із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально - пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), надається інклюзивно-ресурсним центром, залучення до суспільного життя, соціалізація, підготовка до професійної діяльності.

2.5. Ректор Університету забезпечує створення інклюзивного освітнього середовища.

2.6. Положення поширюється на всі факультети, кафедри, структурні підрозділи Університету, а також на всіх учасників освітнього процесу, які взаємодіють зі студентами з ООП.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Організація освітнього процесу здобувачів освіти з ООП в Університеті передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища - безбар'єрний доступ до корпусів, аудиторій, гуртожитків;
- застосування принципів універсального дизайну в освітньому процесі (мікрофони, синтезатори мовлення, екранні лупи тощо);
- приведення території Університету, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил для потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення Університету неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну (індукційні петлі, ліфти тощо);
- дотримання санітарно-гігієнічних умов (санвузли для осіб з інвалідністю, регульовані столи, крісла тощо);
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу (симуляційні центри, програмне забезпечення, онлайн-платформи Moodle, Microsoft Teams, Zoom тощо);
- забезпечення в разі необхідності розумного пристосування;
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з ООП методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови,

відеолекції з субтитрами, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля) із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників;
- забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, аудіоформат, електронні ресурси та інші).

4. ІНКЛЮЗИВНІ ГРУПИ

4.1. Ректор Університету на підставі письмового звернення здобувача освіти з ООП або одного з батьків (інших законних представників), індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи ООП, утворює інклюзивну групу.

4.2. Утворення інклюзивної групи в Університеті та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу ректора Університету.

4.3. Гранична чисельність здобувачів освіти з ООП в одній групі визначається виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

5. СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

5.1. З метою організації інклюзивного навчання в Університеті в межах існуючої штатної чисельності та затвердженого кошторисом на відповідний календарний рік Фонду оплати праці може створюватися спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу.

5.2. Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу діє на підставі цього Положення, статуту Університету та відповідного положення, затвердженого Вченою радою Університету.

5.3. Керівник і штатні працівники спеціального навчально-реабілітаційного підрозділу призначаються та звільняються ректором Університету.

5.4. До складу групи психолого-педагогічного супроводу залучаються науково-педагогічні працівники Університету, представники адміністрації Університету та інші фахівці за потреби.

5.5. Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами Університету щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з ООП;
- розробляє індивідуальний навчальний план здобувача освіти з ООП, проводить моніторинг його виконання, ініціює внесення змін;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних працівників Університету та соціальних працівників, залучає волонтерів для роботи із здобувачами освіти з ООП шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів тощо;
- консультує та надає методичну допомогу науково-педагогічним працівникам Університету щодо організації освітнього процесу здобувачами освіти з ООП;
- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з ООП;
- співпрацює із закладами соціального захисту населення в Україні, громадськими об'єднаннями та організаціями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з ООП.

5.6. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з ООП розробляється за його участю, з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), підписується таким здобувачем освіти та затверджується ректором Університету.

5.7. Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід здобувачів освіти з ООП в Університеті передбачає, зокрема:

- навчально-організаційний супровід допомогу учасникам освітнього процесу в організації освітнього процесу, на моніторинг виконання індивідуального

навчального плану здобувача освіти з ООП, організацію індивідуальних консультацій тощо;

- психолого-педагогічний (психолого-андрагогічний) супровід - системну діяльність, яка включає надання психологічної та педагогічної допомоги здобувачам ООП під час освітнього процесу;

- соціальний супровід – заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з ООП, в тому числі надання інформації та допомоги для поселення в гуртожитку Університету, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

З метою створення належних умов для забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу Університет може обладнувати ресурсні кімнати; приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для лікувальної фізкультури.

Вся інформація про супровід здобувачів з ООП зберігається конфіденційно. Документація ведеться відповідно до вимог законодавства про захист персональних даних.

5.8. Організаційне забезпечення реалізації принципів інклюзивності в Університеті включає визначення показників та критеріїв, що характеризують стан освітнього середовища в Університеті, моніторинг стану, збір та аналіз інформації, формулювання рекомендацій, відповідно до Стратегії розвитку Університету.

За результатами моніторингу потреб учасників освітнього процесу (здобувачів, а також осіб, що отримують освітні та інші послуги в Університеті) здійснюється корекція організації освітнього процесу (графік, форми, формат); забезпечення гнучкості освітніх програм, урізноманітнення навчальних методик, урахування потреб здобувачів освіти їх особливостей щодо опанування матеріалу (особливості сприйняття, засвоєння та відтворення інформації); коригування методів, методик та підходів до навчання, а також відповідна політика управління людськими ресурсами і розвиток працівників Університету.

5.9. Супровід здобувача освіти з ООП можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЩОДО ОСІБ З ООП

Учасниками інклюзивного освітнього середовища є всі члени академічної спільноти Університету: адміністрація, науково-педагогічні, наукові, педагогічні, медичні працівники, допоміжний персонал підрозділів Університету, здобувачі вищої освіти (у тому числі ООП).

6.1. Адміністрація – забезпечує реалізацію політики інклюзивного освітнього середовища Університету, удосконалення нормативної бази Університету у сфері інклюзії.

6.2. Науково-педагогічні, педагогічні працівники та працівники Університету можуть отримувати методичну підтримку щодо роботи зі студентами з ООП, адаптувати навчальні матеріали, створювати толерантне, підтримуюче середовище, враховувати індивідуальні потреби студентів з ООП, сприяти участі студентів з ООП у практичних заняттях, симуляціях, роботі на клінічних базах.

6.3. Здобувачі вищої освіти з ООП:

6.3.1 Права здобувачів вищої освіти з ООП:

- отримувати медичну освіту на рівні з іншими студентами;
- навчатися в доступному освітньому середовищі з урахуванням індивідуальних потреб;
- користуватися адаптованими навчальними матеріалами, технічними засобами та інфраструктурою;
- отримувати супровід: психолого-педагогічний, медичний, соціальний, освітній тощо;
- брати участь у клінічних практиках, наукових дослідженнях, конференціях, студентському самоврядуванні;

- звертатися до координатора з інклюзивної освіти щодо вирішення освітніх питань;
- зберігати конфіденційність щодо стану здоров'я та освітніх потреб.

6.3.2 Обов'язки здобувачів вищої освіти з ООП:

- при вступі абітурієнт повинен заявити про наявність офіційно встановленого статусу, який надає йому право вступу за спеціальними умовами відповідно до правил прийому (для осіб із ООП);
- для отримання підтримки здобувач вищої освіти із ООП, який зарахований на навчання в Університет, зобов'язаний звернутися до декана факультету з письмовою заявою, щодо необхідності його підтримки, як здобувача з ООП в Університеті;
- повідомляти декана факультету Університету про свої освітні потреби та зміни в стані здоров'я, що можуть впливати на навчання;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- берегти майно Університету (гуртожитку);
- виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану), дотримуючись академічної доброчесності;
- дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету;
- поважати права інших учасників освітнього процесу.

7. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

7.1 Університет надає освітні послуги здобувачам освіти з ООП за рахунок коштів державного та інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з ООП в Університеті затверджує Вчена рада Університету. Положення вводиться в дію наказом ректора Університету.

8.2. Зміни та доповнення до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з ООП в Університеті затверджує Вчена рада Університету, шляхом затвердження Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з ООП в повній редакції, яка вводиться в дію наказом ректора Університету.

8.3. Усі питання, що не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативно-правових актів Університету.

РОЗРОБНИК:

к.мед.н., доц. кафедри
внутрішньої медицини №1

Юрій ШКАРІВСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО:

Проректор ЗВО
з науково-педагогічної
та виховної роботи, професор
« _____ » _____ 2026 р.

Костянтин ВЕРГЕЛЕС

Заступник ректора ЗВО
з правових питань
« _____ » _____ 2026 р.

Сергій СЕРГІЙЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО рішенням Вченої ради Вінницького національного медичного
університету ім. М.І. Пирогова протокол № _____ від _____ 2026 р.

УВЕЛЕНО В ДІЮ наказом ректора від _____ 2026 р. № _____